

Έκθεση φωτογραφίας

Άγιον Όρος. Κατ' εικόνα του φωτογραφικού βλέμματος

Η αθωνική πολιτεία υπήρξε, και συνεχίζει να είναι, ένας ιδιαίτερος πόλος έλξης με γήινα στοιχεία που κλίνει προς το θείο. Γι' αυτό και στο φαντασικό, ιδιαίτερα των Ελλήνων, το Άγιον Όρος αποτελεί ένα σύμβολο, το οποίο φέρει φορτίο ιστορικό, πολιτικό, πνευματικό και πρωτίστως βέβαια θρησκευτικό. Έτσι, έχει πάντοτε ενδιαφέρον, όταν καλούνται φωτογράφοι από το εξωτερικό να το προσεγγίσουν, χωρίς να έχουν βιώσει αυτό το σύμβολο.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, και ακριβώς επειδή οι τέσσερις φωτογράφοι, ο Valery Bliznyuk, ο Ali Borovali, ο Zbigniew Kosc και ο Zoran Purgger, ακολουθούν ένα προσωπικό τους ταξίδι, χωρίς να μετέχουν σε κάποια αποστολή ειδικού σκοπού, προσεγγίζουν τον Άθω βιωματικά. Έτσι, το βλέμμα τους είναι πιο άμεσο, απογυμνωμένο από τις πολλαπλές διαστάσεις που έχει για όποιον αντιλαμβάνεται την ιστορία και τη σημασία του Αγίου Όρους.

Η έκθεση χωρίζεται σε ενότητες «Τόπος», «Λατρεία», «Βίος» και «Πρόσωπα». Ακολουθείται, έτσι, ο τρόπος που θα χάραζε κανείς προκειμένου να απομονωθεί και να συγκεντρωθεί: παρατηρώντας αρχικά το τοπίο, στη συνέχεια το στενότερο περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται, μετά αποκτώντας έναν ρυθμό που τον βοηθά να αποκλείσει τις περισπάσεις και να συγκεντρωθεί, καταλήγει στο τέλος να εστιάσει στον ίδιο του τον εαυτό.

Οι φωτογραφίες των τεσσάρων δημιουργών δεν αποτελούν μια ωδή στη θρησκευτικότητα, ούτε στην παράδοση, ούτε στους μοναχούς. Είναι έργα κοινωνικού ντοκουμέντου, βαθιά ανθρώπινα, που προέκυψαν μέσα από τα πολλά ταξίδια που έκανε κάθε φωτογράφος (μπορεί κανείς να διακρίνει εικόνες από το 1975 μέχρι και σήμερα).

Ουσιαστικά και οι τέσσερις φωτογράφοι βρέθηκαν απέναντι από την αξία της διαδικασίας, αν αντιληφθεί κανείς τον τρόπο λειτουργίας του Όρους σε μακροκλίμακα, καθώς βρίσκονταν μέσα στο μικρόκοσμό του. Ανέδειξαν πώς συγκεκριμένες διαδικασίες, οι περισσότερες από τις οποίες φέρουν το βάρος των αιώνων (πέρα από αυτές που είναι απαραίτητο να είναι εκσυγχρονισμένες για λόγους χρηστικούς), αντιστέκονται ουσιαστικά στον χρόνο, διατηρώντας παράλληλα την παράδοση. Οι φωτογραφίες που παρουσιάζονται εδώ έχουν επηρεαστεί από αυτές τις διαδικασίες. Άλλωστε και η ίδια η φωτογραφία δεν αποτελεί την αποκόλληση μίας εικόνας από τον «εξωτερικό» κόσμο, αλλά μία διαδικασία. Ο κάθε φωτογράφος σε αυτήν την έκθεση συντονίστηκε κατά κάποιον τρόπο με τη διαδικασία που τον ενδιέφερε περισσότερο και τη διαχειρίστηκε ανάλογα.

Με αυτόν τον τρόπο, ο θεατής αναμένεται στο τέλος να έχει παρακολουθήσει μια πορεία ενδοσκόπησης. Αυτό είναι και το κάλεσμα που απευθύνει ο τίτλος «Άγιον Όρος: κατ' εικόνα του φωτογραφικού βλέμματος». Το λογοπαίγνιο μπορεί να στέκεται σε μια πρώτη ανάγνωση στην έννοια της εικόνας, όπως νοηματοδοτείται σήμερα, αλλά στην πραγματικότητα υπαινίσσεται την πολλαπλότητα, τη διαφορετικότητα, το θείο που ενέχει το ελεύθερο βλέμμα.

Βαγγέλης Ιωακειμίδης

Επιμελητής της Έκθεσης